

UCHWAŁA NR PR.0007.208.2015
RADY MIASTA RUDA ŚLĄSKA
z dnia 12.03.2015 r.

w sprawie przyjęcia Programu Aktywności Lokalnej dla Osiedla Kaufhaus na lata 2015 - 2017

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r., poz. 1515) w związku z art. 110 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r., poz. 163 z późn. zm.)

na wniosek Prezydenta Miasta

Rada Miasta Ruda Śląska
uchwała:

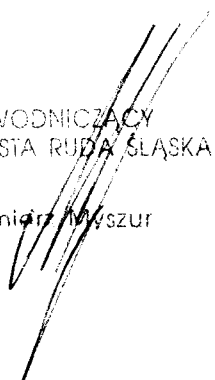
§1 Przyjąć i skierować do wdrożenia Program Aktywności Lokalnej dla Osiedla Kaufhaus w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§2 Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Ruda Śląska.

§3 Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
RADY MIASTA RUDA ŚLĄSKA

Kazimierz Myszur

UZASADNIENIE

Program Aktywności Lokalnej (PAL) stanowi element projektu pozakonkursowego „Ruda Śląska - nowa perspektywa” (wartość dofinansowania 2 023 553,90 zł, z czego 15% stanowi wkład własny), który był przedmiotem uprzedniej Uchwały nr PR.0007.154.2015 Rady Miasta Ruda Śląska z dnia 1 września 2015 r. w sprawie określenia kierunków działania Prezydenta Miasta Ruda Śląska w ramach naboru w trybie pozakonkursowym wniosków o dofinansowanie projektu w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014 - 2020 współfinansowanego przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Działania zaplanowane w ramach PAL stanowią kontynuację przedsięwzięć z poprzedniego okresu programowania. Dotychczasowa realizacja PAL pozwoliła na utworzenie społecznych warunków sprzyjających aktywizacji mieszkańców społeczności lokalnej oraz wpłynęła na pozytywną zmianę wizerunku Osiedla. W niewystarczającym stopniu natomiast nastąpił wzrost zaangażowania mieszkańców w sprawy społeczności lokalnej. Z uwagi na duży stopień rozkładu społecznego i hermetyczność społeczności konieczna jest kontynuacja i modyfikacja długofalowego procesu odbudowywania więzi społecznych. Niezbędne jest dalsze wspieranie społeczności, systematyczna praca socjalna w środowisku oraz realizacja działań integrujących społeczność.

Od stycznia br. działania w PAL kontynuowane były w ramach ograniczonych możliwości finansowych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, natomiast koszty przewidziane w okresie od sierpnia br. do grudnia 2017 r. ujęte są w budżecie projektu pozakonkursowego. Celem głównym Programu Aktywności Lokalnej dla Osiedla Kaufhaus jest wzrost poziomu aktywności społecznej mieszkańców Osiedla Kaufhaus, w szczególności osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, korzystających ze wsparcia pomocy społecznej. Program wsparcia obejmuje pracę socjalną, animację lokalną, szkolenia, zajęcia warsztatowe, działania z zakresu profilaktyki uzależnień oraz działania integracyjne. Warunkiem rozpoczęcia realizacji PAL jest podjęcie uchwały we wskazanym zakresie.

Zaplanowane na terenie Osiedla Kaufhaus działania wpisują się w „Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Ruda Śląska na lata 2015-2030”. W związku z powyższym podjęcie niniejszej uchwały jest zasadne.

15.09.2015 r.
K. Kucharski
Prezydent Miasta Ruda Śląska

Załącznik nr 1

do Uchwały Nr PR.0007.208.2017

Rady Miasta Ruda Śląska

z dnia

Program Aktywności Lokalnej dla Osiedla Kaufhaus na lata 2015 - 2017

I. Rys historyczny

Wybudowane w rejonie Nowego Bytomia pod koniec XIX stulecia Osiedle Kaufhaus zajmuje szczególne miejsce wśród zabytkowych osiedli w Rudzie Śląskiej. To właśnie w tym czasie w krajobrazie miasta zaczęły pojawiać się osiedla robotnicze, otaczające zwartymi kompleksami tereny kopalń węgla kamiennego i hut. Ich właściciele i zarządcy zaczęli tworzyć warunki do życia rodzinom pracowników niższego i wyższego szczebla. Żyjąc w otoczeniu zakładów przemysłowych, dorastając i starzejąc się w rzeczywistości nierozzerwalnie związanej z pracą i lokalną społecznością, mieszkańcy Kaufhausu tworzyli swoją własną, niepowtarzalną kulturę. Osiedle powstało jako kolonia patronacka działającej od 1840 r. Huty „Pokój” (dawn. *Friedenshütte*); w okresie największego rozwoju zakład otaczał Osiedle niemal w całości. Kaufhaus był instytucjonalnie związany z centrum Nowego Bytomia, w którym znajdował się szpital, placówki oświatowe, urząd gminny oraz kościół i dom kultury. Nie pozostawało to bez wpływu na społeczność lokalną, którą w większości stanowili pracownicy huty oraz ich rodziny. Mieszkańców łączyło nie tylko miejsce zamieszkania, ale także wspólny zakład pracy i zainteresowania. Wpływało to pozytywnie na zawiązywanie się mechanizmów wsparcia i samopomocy wśród mieszkańców. Osiedle w stanie niemal niezmiennym przetrwało do początku lat 80. XX wieku, kiedy to zarząd Huty „Pokój” podjął decyzję o wyburzeniu Kaufhausu. W ówczesnym odczuciu Osiedle nie spełniało już podstawowych standardów; dotychczasowi mieszkańcy przenosili się do nowoczesnych bloków mieszkalnych, natomiast stare Osiedle nie było postrzegane jako zabytek architektury epoki industrializacji Górnego Śląska. Efektem tej decyzji było doprowadzenie do wyburzenia niemal połowy dotychczasowej zabudowy Kaufhausu. Stan techniczny pozostałych familoków zaczął drastycznie się pogarszać, na co wpływ miało m. in. zaprzestanie prac modernizacyjnych zarówno w budynkach mieszkalnych, jak i w infrastrukturze osiedla. Wskutek tych działań trwał exodus mieszkańców do innych dzielnic Rudy Śląskiej, natomiast na Osiedlu pozostali starsi mieszkańcy. Kaufhaus stopniowo coraz bardziej izolował się od Nowego Bytomia, aby ostatecznie zostać zmarginalizowanym osiedlem w momencie, w którym nastąpiła transformacja ustrojowa w Polsce. Osiedle pozbawione było w latach 90. wsparcia instytucjonalnego - na jego terenie działał jeden sklep, zaś jedynym punktem usługowym działającym na tym terenie był skup szklanych opakowań. Opuszczane, zanedbane mieszkania, z czasem przekazane przez administrację hutniczą pod zarząd miastu, zaczęli zasiedlać mieszkańcy eksmitowani z innych dzielnic na podstawie wyroków sądowych, nie radzący sobie z utrzymaniem dotychczas zajmowanych lokali. Wiele z mieszkań

przekształconych zostało w lokale socjalne. Nowi mieszkańcy nie byli w żaden sposób związani z nowym miejscem i rdzenną społecznością, która obręła kierunek izolacji wobec nowoprzybytych. Takie podejście przypieczętowało rozłam w społeczności Osiedla Kaufhaus, który utrzymywał się przez kolejne lata. Postępująca w ostatnich dwudziestu latach degradacja Osiedla zarówno w sferze mieszkalnictwa, jak i standardów życia doprowadziła do pojawienia się wielu zjawisk patogennych i popchnęła wiele rodzin ku zagrożeniu wykluczeniem społecznym. Dokonało się zachwianie tradycyjnego na Górnym Śląsku podziału ról w rodzinie, w której mężczyzna odpowiedzialny był za zapewnienie rodzinie dochodów, natomiast matka za prowadzenie gospodarstwa domowego i wspólne wychowanie potomstwa. Restrukturyzacja przemysłu ciężkiego i wzrost konkurencji na rynku pracy nakręcały spiralę ubożenia wielu osób i rodzin, które nie były przygotowane na zmiany. Nagła utrata zatrudnienia przez jej jedyne go żywiciela automatycznie spychała rodziny na granicę ubóstwa. Trudne warunki dynamicznego rynku pracy uniemożliwiały podjęcie zatrudnienia przez nisko lub wąsko wykwalifikowanych mężczyzn i kobiety, którzy dodatkowo borykali się z barierami kulturowymi i ekonomicznymi okresu transformacji ustrojowej.

II. Uzasadnienie realizacji Programu Aktywności Lokalnej dla Osiedla Kaufhaus

Od 2008 r. na terenie Osiedla Kaufhaus realizowany jest Program Aktywności Lokalnej w obrębie ulic: Niedurnego 89 - 107, Gwardii Ludowej, Podgórze, Rudzkiej i Dobrej Nadziei. Z punktu widzenia zarówno uczestników/czek PAL, jak i najbliższego otoczenia realizowany Program przyniósł widoczne zmiany. Pozytywnym efektem realizacji Programu jest konkretna pomoc wyrażona w materialnej postaci (np. ubrania, usługi pralnicze, nagrody, zasiłki). Uczestnicy/czki PAL pozytywnie przyjmowali/ty i chętnie uczestniczyli/ty we wszelkiego rodzaju imprezach integracyjnych, wyjazdach i zajęciach praktycznych. W mniejszym stopniu dostrzegają oni efekty społeczne funkcjonowania Programu. Efektywność Programu oceniają na podstawie zaspokojenia swoich indywidualnych potrzeb, ich oczekiwania wobec wszelkich zmian funkcjonowania społeczności jako całości są o wiele mniejsze. Koncentracji na funkcjonowaniu całej społeczności nie sprzyja zamykanie się aktywnych uczestników/czek PAL we własnej grupie oraz brak przekonania, że możliwe są działania przełamujące pasywność mieszkańców/nek. Dalsze działania PAL powinny koncentrować się na powiększeniu grupy osób aktywnie działających oraz budowaniu i poszerzaniu więzi społecznych pomiędzy mieszkańcami/nkami. Z uwagi na duży stopień rozkładu społecznego, hermetyczność grupy, konieczna jest kontynuacja i modyfikacja długofalowego procesu odbudowywania więzi społecznych. Planowane zatem jest objęcie wsparciem szerszej niż dotychczas grupy mieszkańców/nek i skierowanie działań również do młodzieży.

III. Grupa docelowa

Kaufhaus zamieszkuje 1 252 mieszkańców, w tym 656 kobiet i 596 mężczyzn. Zgromadzone informacje dotyczące struktury demograficznej wskazują, że największą grupę wśród mieszkańców stanowią osoby w wieku produkcyjnym. Mieszkańcy/nki Kaufhausu borykają się z wieloma problemami, w tym z bezrobociem, bezradnością w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i niepełnosprawnością. Z danych MOPS wynika, że prawie połowa mieszkańców/nek Osiedla korzysta

ze wsparcia pomocy społecznej. Mieszkańcy/nki Kaufhausu charakteryzują się stosunkowo niską aktywnością, niechętnie podejmują wszelkie działania, które mogłyby prowadzić do permanentnej zmiany ich sytuacji. Dominującym problemem jest brak zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży, co prowadzi do nasilania się przestępczości wśród młodocianych. Z uzyskanych danych z Komendy Miejskiej Policji w Rudzie Śląskiej wynika, że w 2014 roku wykonano 1095 interwencji na Osiedlu, w tym na jednej z ulic (ulicy Podgórze) aż 691. Realne zagrożenie dla młodzieży stwarzają tzw. dopalacze, ponieważ jest to grupa, która najbardziej chłonie negatywne zjawiska i poradzić sobie musi z okresem wieku dojrzewania, buntu i zmiany wartości. Ponadto młodzi mieszkańcy nie mają możliwości rozwijania swoich umiejętności i zdolności. Młodzieży brak pozytywnych wzorców w rodzinie i środowisku, nie mają sprecyzowanych planów dalszego kształcenia i podjęcia pracy, za to dysponują wysoką motywacją do podejmowania aktywności szczególnie w sferze aktywności sportowej. Młodzież zainteresowana jest wzięciem udziału w pozaszkolnych formach spędzania czasu wolnego, w tym rozgrywkach piłki nożnej (również dziewczyny) i piłki siatkowej, zajęciach tanecznych, fitness, wizażu itp.

Istotnym elementem projektu jest zatem profilaktyka uzależnień (alkohol, nikotyna, substancje psychoaktywne itp.) dostosowana do aktualnych zagrożeń młodzieży, w tym budowanie zdrowego stylu życia, którego nieodłącznym elementem jest właściwe odżywianie i uprawianie sportu. Aktywność fizyczna stanowi niezastąpione narzędzie wychowawcze a jej wpływ na życie wykracza daleko ponad zajęcia czysto sportowe, wpływając na rozwój fizyczny, psychiczny, społeczny i intelektualny. W naturalny, niewymuszony sposób poprzez zabawę i żywiołowy charakter sportu młodzież kształtuje swój charakter, wzmacnia więzi społeczne, uczy się wielu zasad życia społecznego. Ponadto regularne uprawianie sportu już od najmłodszych lat jest uznanym sposobem zapobiegania przemocy, przestępczości i stosowania używek. Przewidywana liczba uczestników/czek PAL z którymi podpisane zostaną umowy uczestnictwa wynosi 40 osób, w tym 20 osób stanowiących grupę młodzieży.

IV. Cele Programu

Cel główny:

Wzrost aktywności społecznej mieszkańców/nek Osiedla Kaufhaus, w szczególności osób zagrożonych wykluczeniem społecznym korzystających ze wsparcia Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rudzie Śląskiej.

Cele szczegółowe:

1. zwiększenie kompetencji społecznych uczestników/czek PAL,
2. promowanie postaw prospołecznych,
3. dążenie do integracji i pozytywnej zmiany wizerunku społeczności lokalnej Kaufhausu.

V. Ocena zasobów niezbędnych do realizacji PAL

Podejmowane przedsięwzięcie odpowiada na potrzeby społeczności lokalnej Osiedla Kaufhaus, a zrealizowane zostanie przy wykorzystaniu istniejących tam zasobów instytucjonalnych i społecznych. Inicjatorami działań podejmowanych w ramach PAL są osoby, które podpisały umowy

uczestnictwa i ich otoczenie. Głównym realizatorem działań w ramach Programu Aktywności Lokalnej dla Osiedla Kaufhaus jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rudzie Śląskiej, a podmiotem odpowiedzialnym za realizację działań MOPS jest Dział Realizacji Projektów, w ramach którego pracują animatorzy lokalni, którzy podejmują działania na rzecz społeczności Osiedla. Część zadań w Programie przewidziana jest do zlecenia organizacjom pozarządowym. Centrum wszelkich inicjatyw jest świetlica PAL przy ul. Niedurnego 107, wynajmowana przez Ośrodek na terenie Kaufhausu. Przy świetlicy znajduje się siedziba Sekcji Pracowników Socjalnych ds. Realizacji Projektów. Kaufhaus ma ograniczone zasoby instytucjonalne. Na Osiedlu działa jedynie Placówka Wsparcia Dziennego - Świetlica Socjoterapeutyczna przy ul. Gwardii Ludowej 21 - 23 oraz funkcjonuje najstarszy dom towarowy w Polsce wybudowany w 1904 roku. Pozostałe zasoby instytucjonalne, z których najczęściej korzystają mieszkańcy Kaufhausu znajdują się na terenie dzielnicy Nowy Bytom, w bezpośrednim sąsiedztwie Osiedla. Są to między innymi Przedszkola nr 14 i 17, Szkoła Podstawowa nr 1, Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1, Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 5, Parafia Rzymskokatolicka pod wezwaniem św. Pawła, Miejskie Centrum Kultury, Centrum Kształcenia Praktycznego i Doskonalenia Zawodowego, Przychodnia Rejonowa Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej, Urząd Miasta Ruda Śląska, Komenda Miejska Policji, Komenda Straży Miejskiej, Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej Sp. z o.o.

VI. Opis planowanych działań i metody realizacji

1. Dla realizacji celu szczegółowego **„Zwiększenie kompetencji społecznych uczestników/czek PAL”** podjęte zostaną następujące działania:

1. Pracownicy socjalni zatrudnieni w Sekcji Pracowników Socjalnych ds. Realizacji Projektów świadczą pracę socjalną w rodzinach uczestników/czek PAL, wspierają ich i kształtują umiejętności prawidłowego pełnienia ról społecznych oraz postaw obywatelskich. Ponadto świadczona przez nich praca socjalna wpływać będzie na rozbudzenie i wspieranie mieszkańców/nek Osiedla w dążeniu do poprawy statusu społecznego i ekonomicznego.
2. Praca ze społecznością lokalną prowadzona jest przez oddelegowanych w pełnych etatach trzech animatorów lokalnych. Zakres zadań animatorów obejmuje m. in. prowadzenie działań animacyjnych ukierunkowanych na wzrost aktywności społeczności lokalnej, w tym prowadzenie cyklicznych spotkań świetlicowych.
3. Udział uczestników/czek PAL w usługach aktywnej integracji, w tym treningach warsztatach itp. z zakresu kształtowania umiejętności społecznych.

2. Dla realizacji celu szczegółowego **„Promowanie postaw prospołecznych”** podjęte zostaną następujące działania:

1. Udział młodzieży w zajęciach z dobrymi wzorami aktywnego spędzania czasu wolnego, m.in. osiedlowym turnieju piłki nożnej, piłki siatkowej, zajęciach tanecznych, fitness itp. Dla realizacji powyższych działań planowane jest utworzenie reprezentacji Kaufhausu oraz zorganizowanie rozgrywek sportowych, w tym wynajem hali oraz zakup drobnego sprzętu i nagród dla uczestników/czek rozgrywek.

2. Udział mieszkańców/nek Osiedla w zajęciach z zakresu profilaktyki uzależnień dostosowanych do potrzeb rozwojowych młodzieży, sprzyjających zapobieganiu chorobom cywilizacyjnym i promujących zdrowy styl życia.
  3. Organizacja spotkań z ciekawymi osobami, których celem jest skupienie uczestników/czek PAL wokół autorytetu danej umiejętności, spotkania pomogą rozwijać i rozbudzać zainteresowania oraz będą stanowić przyczynek do budowania pozytywnych zachowań i postaw.
  4. Realizacja zajęć świetlicowych przez animatorów lokalnych, w tym zajęć koła zainteresowań (zajęcia plastyczne, klub gospodyń miejskich, zajęcia majsterkowania) spotkań okolicznościowych i innych wynikających z inicjatyw uczestników/czek PAL.
  5. Prowadzenie działań samopomocowych uczestników/czek PAL, w tym punktu pomocy rzeczowej obejmującego gromadzenie, segregację i dystrybucję odzieży oraz prowadzenie punktu pralniczego.
3. Dla realizacji celu szczegółowego „**Dążenie do integracji i pozytywnej zmiany wizerunku społeczności lokalnej Kaufhausu**” podjęte zostaną następujące działania:
1. Wynajem lokalu z przeznaczeniem na:
    1. Świetlicę Programu Aktywności Lokalnej - wokół której koncentrują się wszelkie działania w ramach PAL, między innymi działania animacyjne, działania o charakterze środowiskowym itp. Dotychczas mieszkańcy/nki wykonali drobne prace remontowe odnawiając wizerunek świetlicy, która wyposażona jest w stoły, krzesła i dwa stanowiska komputerowe z dostępem do sieci Internet. Istnieje jeszcze konieczność doposażenia świetlicy w aneks kuchenny oraz sprzęt multimedialny stanowiący uzupełnienie oferty świetlicowych zajęć.
    2. Pomieszczenie do prowadzenia punktu pomocy rzeczowej (odzież, książki, zabawki itp.) oraz punktu pralniczego.
    3. Biuro Sekcji Pracowników Socjalnych ds. Realizacji Projektów.
  2. Tworzenie ogrodu społecznego we współpracy z Urzędem Miasta Ruda Śląska w ramach projektu „Nasz ogród społeczny”, którego organizatorem jest Fundacja Green Cross Poland.
  3. Zorganizowanie i przeprowadzenie wyjazdów edukacyjno - integracyjnych, w tym wizyt studyjnych, które nie tylko służą integracji członków społeczności, ale też przyczyniają się do wzrostu poziomu wiedzy ogólnej oraz umiejętności zachowania się w różnych sytuacjach społecznych. Zachęcają do edukacji, umożliwiając poznanie historii, lokalnych zabytków i walorów turystycznych odwiedzanych okolic.
  4. Zorganizowanie wyjść do instytucji kultury, w tym do kina, muzeum, teatru itp.
  5. Prowadzone będą prace porządkowe na terenie Kaufhausu, w tym terenie wokół świetlicy, w ogrodzie i w przylegającym do Osiedla parku.

VII. Harmonogram działań

Rok		2015		2016				2017			
Kwartal		III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV
Miesiąc		08 09	10 11 12	01 02 03	04 05 06	07 08 09	10 11 12	01 02 03	04 05 06	07 08 09	10 11 12
I.	Zwiększenie kompetencji społecznych uczestników/czek PAL										
1.	Praca socjalna z uczestnikami/czkami PAL										
2.	Prowadzenie animacji lokalnej										
3.	Zorganizowanie i przeprowadzenie usług aktywnej integracji										
II.	Promowanie postaw prospołecznych										
1.	Zajęcia aktywnego spędzania czasu wolnego, w tym turnieje piłki nożnej, siatkowej i inne										
2.	Prowadzenie zajęć z zakresu profilaktyki uzależnień										
3.	Zorganizowanie spotkań z ciekawymi osobami										
4.	Prowadzenie zajęć świetlicowych z zakresu animacji lokalnej, w tym kola zainteresowań, spotkań okolicznościowych i inne										
5.	Prowadzenie działań samopomocowych, w tym punktu pomocy rzeczowej i punktu pralniczego										
III.	Dążenie do integracji i pozytywnej zmiany wizerunku społeczności lokalnej Kaufhausu										
1.	Wynajem pomieszczeń dla potrzeb realizacji PAL										
2.	Tworzenie ogrodu społecznego										
3.	Zorganizowanie i przeprowadzenie wyjazdów edukacyjno - integracyjnych, w tym wizyt studyjnych										
4.	Wyjścia do instytucji kultury										
5.	Wykonywanie prac porządkowych na Osiedlu										

VIII. Przewidywane rezultaty

1. Wzrośnie aktywność społeczna mieszkańców/nek Kaufhausu.
2. Mieszkańcy/nki Osiedla Kaufhaus będą podejmowali/ty działania na rzecz swojej społeczności lokalnej.
3. Wzrośnie świadomość praw i obowiązków, wynikających z pełnienia różnych ról społecznych w ramach społeczności lokalnej.
4. Uczestnicy/czki będą aktywnie i z inicjatywą uczestniczyli/ty w działaniach w ramach PAL.

5. Wzrosnie świadomość konieczności współdziałania członków społeczności lokalnej i odbudowania mechanizmów samopomocy.
6. Poprawie ulegnie wizerunek społeczności lokalnej Kaufhausu.

IX. Ewaluacja

Ewaluacja oraz monitoring realizacji PAL prowadzone będą na bieżąco poprzez sporządzanie kwartalnych wniosków o płatność. Uczestnicy/czki wypełniać będą również ankiety ewaluacyjne. Wyniki ewaluacji posłużą do ustalenia poziomu osiągniętych wskaźników oraz modyfikacji działań przewidzianych do realizacji w ramach PAL.

X. Czas trwania Programu i jego finansowanie

Program realizowany jest od 01.01.2015 r. do 31.12.2017 r. Środki na realizację Programu Aktywności Lokalnej dla Osiedla Kaufhaus zostały zabezpieczone w projekcie pozakonkursowym „Ruda Śląska - nowa perspektywa” współfinansowanym przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014 - 2020 Osi Priorytetowej IX *Włączenie społeczne*, Działania 9.1 *Aktywna integracja*, Poddziałania 9.1.6 *Programy aktywnej integracji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym* - projekty pozakonkursowe. Wkład własny został zaplanowany w ramach budżetu Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rudzie Śląskiej.

Z uwagi na zmianę okresu programowania i późne ogłoszenie naboru wniosków, w terminie od 01.01.2015 r. do 31.07.2015 r. realizacja PAL finansowana była ze środków MOPS.

PRZEWODNICZĄCY
RADY MIASTA RUDA ŚLĄSKA

Kazimierz Myszur

